

Od jutra do mraka: Kako je izgledao Titov radni dan

Autor Administrator
Thursday, 31 May 2018
Zadnja Promjena Thursday, 31 May 2018

Yugopapir donosi tekst iz 1972. godine u kojem je opisano kako je izgledao jedan radni dan Josipa Broza Tita: Maj 1972. godine: Savjetnik Predsjednika Republike za štampanje, Blažo Mandić, u ovim kratkim prilozima opisuje nekoliko pojedinosti iz Predsjednikova radnog dana i ambijenta u kojem drug Tito radi i živi;

Mnogi strani novinari i publicisti, urednici televizijskih programa i filmski režiseri obrađuju se stalno s molbom da im se omogući da napišu u reportažu, da naprave TV emisiju ili snime film, i to baš o temi – jedan radni dan Predsjednika Republike. Čini se da u tim idejama ima i nešto abstraktno, kojeg inače nema ni u jednom Titovom radnom danu. Jer u svakom danu je i poseban program. Izvjestan, manje ili više ustaljeni red, naravno – postoji. I samo o tome može biti govora. Tito ustaje rano; njegov radni dan počinje u šest sati. To je već dugogodišnja navika. Svejedno da li je u Beogradu, na Brionima ili negdje drugdje u zemlji. Uz crnu ekspres-kavu, koju sam skuha, uzima jutarnju štampanje. Kada je u Beogradu, to su Borba i Politika, kasna izdanja večeernje štampanje i nedjeljne publikacije koje izlaze toga jutro. Tu je, svakako, i Tanjugov bilten hitnih informacija. Na vrijeme, ako ne ranije, a ono u toku poslijepodneva, da pogleda dnevne listove i periodičnu štampanje koja stiže iz republika. Poslije kraćeg odmor kroz vrt, još prije doručka – koji je, obično, oko osam i po – Tito ulazi u radni kabinet. Tu ga sačekuju mnogi predmeti, informacije, depeše, zatim razni ukazi, zakoni i drugi dokumenti za potpis. Uglavnom, ono što je stiglo kasno navečer ili rano izjutro. Na radnom stolu druga Tita predmeti ne ostaju dugo. Iznenaduje, zaista, kako se brzo vraća i veoma obiman materijal. Moglo bi se katkad pomisliti da je nešto samo ovladano; pogledano, kada se u tekstu ne bi vidjele i sasvim određene primjedbe, pa i ispravke gdje koje štamparske, slovne greške. Tito ne voli da sklanja predmete sa svog radnog stola dokle god ih ne završi. Ni knjige dokle god se njima služi. "Sve što je u radu", rekao je jednom prilikom, "volim da mi je pred očima, nadohvat ruke. Jer mogu ponešto da pokriju nove stvari, da to ostane na dnu fioke", da se zaboravi". Između devet i dvanaest obično su prijemi, sastanci, razgovori. S jednim dijelom te aktivnosti javnost se upoznaje; daju se vijesti u štampi, na radiju i televiziji. To su prijemi delegacija i ličnosti iz naše zemlje. Zatim susreti i razgovori s državnici i delegacijama koji dolaze u posjetu Jugoslaviji, te prijemi ambasadora akreditiranih u našoj zemlji. Doduše, vijesti su često, po nekakvom ustaljenom protokolarnom običaju, štampane. Ali sadržaj tih razgovora nije protokolarni. To je gotovo uvijek živ i neposredan razgovor. O problemima jedne radne organizacije ili ustanove, jednog mjesta ili kraja, republike ili pokrajine, ove ili one privredne grane. Ako je susret sa strancima, onda razmjena mišljenja o buhvatama pitanja odnosa s datom zemljom. Bilješke s tih prijema odlaze kasnije kao podsjetnik onima koji treba da poduzimaju mjere u skladu s onim što je dogovoreno. Za drugi dio gotovo svakodnevnih aktivnosti ne zna se što. To su radni dogovori s drugovima iz predstavničkih tijela, državnih organa, s ljudima iz rukovodstva Saveza komunista i drugih društveno-političkih organizacija, sa drugovima iz Jugoslavenske narodne armije, s pojedinim funkcionerima. I tako do trinaest sati – do ručka. Veoma često predsjednik Tito i Jovanka Broz zadrže svoje goste i na ručku. I to je onda vrijeme kada se razgovor nastavlja i kada, ni uz obrok, nema pravog opuštanja. Poslije ručka je odmor, sat-dva, kako kada. Kada Tito ode da legne, bilo da je u svom domu ili na putovanju, može se sigurno očekivati da će se ubrzo pojaviti. Ali zna se, isto tako, da to nije bilo lako; krenje, već – spavanje. Jer čim legne, Tito tako reći odmah zaspi, zahvaljujući i prethodnom intenzivnom radu, i dobrim nervima, i čvrstoj volji. Tako se, izgleda, za najkraće vrijeme povrate krepkost i svježina. Ostatak slobodnog poslijepodneva, do početka obaveza kakve su i između devet i dvanaest, Tito provodi u aktivnom odmoru. Rado ode u foto-laboratoriju da razvije neki film i kopira snimke. Sam izrađuje i fotografije u boji, doista kvalitetne. Na Vangi ima i malu mehaničarsku radionicu sa strugom. To vrijeme ipak ponajviše provodi čitajući kakvu knjigu. Tito voli djela svjetskih klasika. Nedavno, na Sajmu knjiga u Beogradu, rekao je da često zaželi da pročita, po drugi pa i treći put, ono što je davno čitao i da usporedi doživljavanje toga djela nekad i sad. Jednom je kazao da je zanimljivo kako je drukčije razumio Tolstoja sada kada ga je nedavno čitao, a čitao ga je prvi put još u mladosti. Do večere, za koju je rezervirano vrijeme oko devetnaest sati, obično traju poslijepodnevni prijemi i radni sastanci. A počinju – već prema karakteru i potrebi – neki put u šestnaest, neki put u sedamnaest sati. Navečer, kad god je to moguće, jedno se ne propušta, uz mali projektor – film. Tito voli akcione filmove, ali gleda i druge. Često kaže da ga to odmara. I onda, još jedno informiranje s najhitnijim, što je u međuvremenu osobni tajnik ostavio u Predsjednikovom kabinetu. Ponekad je dovoljno da se to samo pogleda, onako, što se kaže – s nogu. Ali se događa i da još jedanput, toga dana, sjedne za radni sto. Rezidencija Galeb Radni dan Predsjednika Republike, ma gdje bio ispunjen je živom aktivnošću. Evo jednog takvog sa početka, kada je drug Tito Galebom plovio za Egipat 1966. godine. Bilo vrijeme lijepo ili ne, tu gdje se iz Jadrana prelazi u Jonsko more brod se uvijek zaljublja. Kada kontraadmiral Purić prilazi drugu Titu s vremenskom prognozom – ostali je čitaju sa njegova lica. Ovaj put, na sreću, lice admirala nije se nijedanput smraćilo. A Titov radni dan na Galebu gotovo je isti kao i u Beogradu – u Užičkoj, na Brionima, svejedno gdje, bilo u kojoj rezidenciji. Predsjednik je jutros ustao, kao i obično, oko šest sati. U šest i petnaest je već bio u brodskom salonu pred pomorskom kartom s naznačenom pozicijom broda. Tu se barjač na označenom knosu pomiče iz časa u čas i pokazuje dokle je "Galeb" stigao. Poslije kraćeg odmor palubom Predsjednik ulazi u svoj radni kabinet. Na stolu, oko šest i trideset, sačekale su ga depeše i specijalni Tanjugov bilten. S kratkim najnovijim vijestima, ovaj bilten zamjenjuje na brodu štampanje. Gdje Tito radi, zovemo to i ovdje – kabinet. U stvari, to je samo ova kabina. Ispod dva okrugla prozora koja ne propuštaju dovoljno svjetlosti – radni sto. Na njemu mapa i vaza s cvijećem – buket svježih karanfila i

ruža. Desno je ormariæ za knjige i na njemu radioaparata. I to bi, uglavnom, bilo sve. Oko osam sati, u vrijeme doručka “veæine”; drug Tito se opet pojavi u trpezariji. “Samo vi sjedite i doručkujte”; obraæa se drugovima koji su ustali: “Ja sam to uèinio prije dva sata…”. I doda, s osmijehom: “Dok je moj ljekar spavao…”. Danas æe, saznajemo, Predsjednik raditi na zdravici. Znamo, Tito ne voli da èita. Uvijek radije improvizira. Tako rijeè i misao idu zajedno, u što neposrednijem ljudskom dodiru. Tada su rijeèi življe, snažnije. Ali tu je obaveza da se gostu ili, u ovom sluèaju, domaćinu unaprijed uruèi tekst, da se prevede i slièno…. Predsjednik razgovara s drugovima, iznosi svoje poglede, glasno razmišlja. Naroèito, istièe da mu smeta termin “nesvrstani”.. “To je bolje nego “neangažirani”;, ali ni taj izraz nije dobar. Ne izražava adekvatno koncepcije naše politike…”. Mala stanka. Pogled kroz prozor na blago ustalasanu vodu što se iskri u odsjaju sunèevih zraka. Misao se nastavlja: “Svi se na neki naèin svrstavaju: jedni za mir, drugi – za rat. O tome sam još u Meksiku govorio…”. To je razmišljanje o tekstu u kojem smo dva-tri dana ranije slušali i sljedeæe rijeèi: “Ne radi se o našoj borbi za neka apstraktna naèela nesvrstavanja, jer, uostalom, što se tièe pitanja o kojima je rijeè, ne možemo biti ni nesvrstani ni neangažirani…”. I odmah, u produžetku: “Ako se ne bismo borili za slobodu, ravnopravnost i neometan razvitak svih naroda, ne bismo ih ni sami mogli imati, veæ bi s vremenom i naša sloboda bila ugrožena i narušena”. Do trinaest sati vrijeme je proteklo u radu. A onda – ruèak. Uz aperitiv, razgovor o vremenu. Na moru to je uvijek prva tema. Jovanka Broz poziva goste za stol, za kojim obrok i apetit uvijek zavise od visine bofora, i kaæe: “Samo neka more ostane mirno…”. Na to æe Tito: “Ako i bude malo ljuljanja – ništa ne mari, bez toga bi bilo monotono.”. Poslijepodnevni odmor. Potom je predsjednik na palubi. Razgovara s drugovima koji putuju s njim. Pripreme za naredni sastanak s domaćinom, predsjednikom Ujedinjene Arapske Republike, svakako su glavna tema. Radiotelegrafisti imaju dosta posla. Depeše stižu i odlaze s Galeba: najznaèajniiji razgovori sa Beogradom, konzultacija s našim ambasadorom, obavještenja s jedne i druge strane, instrukcije. Stiæe i popodnevni Tanjugov bilten. U devetnaest sati – veèera. Na stolu pred drugom Titom saksija s jednom vrstom orhideje…. Vanga – mjesto rada i odmora Vanga je jedno iz grupe brionskih otoka. Više puta se èuje ili proèita vijest da je predsjednik Tito proveo izvjesno vrijeme na Vangi s nekim šefom strane dræave, delegacijom ili istaknutom liènošæu. Zbog toga, možda, poneko zamišlja Vangu kao veliki otok s alejama i visokim mediteranskim drveæem, s hotelima i drugim objektima. A na Vangi nema ništa od toga. Vanga je mali otok, jedan od najmanjih u Brionskom arhipelagu. Prekriven je makijom, gustim i niskim grmljem. Donedavno, otok je bio potpuno pust. Kada Tito, s gostima koje tu primi, krene u malu šetnju po Vangi, obièno im kaæe: “Ovo je moj pronalazak”. U stvari, jednog ljeta, Tito je motornim èamcem prešao na Vangu. Tražio je malo bolju plaæu, na kojoj bi se, bar onda kad se ukaæe slobodno poslijepodne, moglo ostati do zalaska sunca. I to mjesto mu se odmah sviðjelo. No tada tamo nije bilo ama baš nièega. “Prvo ljeto”;, isprièao je Tito jednom prilikom, “proveli smo pod šatorima. A onda se krèilo, malo-pomalo…”. Vanga ima oblik naoèala. Dvije male površine kopna, dva kruga, povezuje dosta uzan nasip. Prije nekoliko godina snaæna bura je zbrisala nasip. Ukazao se malo neobièan prizor. Umjesto Vange, pojavila su se dva posebna otoka. Izgledala su kao dvije kape na puèini, u visokim valovima. Pošto se more smirilo i nastala oseka, nasip je ponovo podignut. U jednoj prizemnoj, nevelikoj kuæi, sazidanoj od kamena koji je tu izvaðen, nalazi se radni kabinet predsjednika Tita. Do radnog kabineta su mala radionica i foto-laboratorij. Kada se umori za radnim stolom, nekadašnji metalac Josip Broz naðe oduška za strugom. Ili uðe u laboratoriju da sam razvije i napravi fotografiju koja æe ga podsjetiti na neki susret ili prijem, na posjetu nekom našem kraju ili nekoj drugoj zemlji. Nije rijedak sluèaj da drug Tito prijatno iznenadi svoje goste fotografijama koje je sam i snimio i napravio. Na drugoj strani Vange je vinograd. Pored više vrsta loze, tu su i druge voæke. Naroèito dobro uspijevaju smokve i breskve. “Samo, najviše se tome vesele fazani”;, rekao je jednom u šali drug Tito. “Ovdje ih ima dosta i oni to dobro iskoriste.”. Svojim gostima, ipak, s najviše zadovoljstva, domaćin skrene paænju na naranèe i mandarine. I to zbog toga što se, i do dana današnjeg, misli da to juæno voæe u nas ne može uspijevati. “Kako da ne može… Moæe!”;, èešæe æe kazati drug Tito. “Treba samo zakloniti stabla od vjetrova, nekim zidom ili plotom. I, naravno, treba raditi. Bez truda i znoja nema ništa.”. Na Vangi drug Tito najviše radi. Ali se tu i najbolje odmori. Jer kad vremena za odmor ima tako malo, onda je utoliko potrebniji jedan kutak kao što je Vanga. Tu se Tito – kako se to kaæe – aktivno odmara. Odmara se u pokretu, zamjenjujuæi jednu aktivnost drugom. I tu, kao i u Bijeloj vili na Brionima prima poštu, rješava predmete, razgovara. Ali na Vangi Tito zalazi i u vinograd. I, upiruæi prstom na æute soène plodove, kazuje onima koji tamo doðu da i kod nas naranèe i mandarine mogu uspijevati. BISCANINET 30.5.2018.

#JosipBrozTito #Jugoslavija #Yugoslavia #SFRJ #antifašizam #antifascism